

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci navrhovatele: **Mgr. M. K.**, proti žalovanému: **Komunistická strana Čech a Moravy**, se sídlem Politických vězňů 1531/9, Praha 1, o návrhu na určení lhůty dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5A 56/2013,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á**.
- II. Navrhovatel **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 13. 2. 2014 byl Nejvyššímu správnímu soudu postoupen Městským soudem v Praze (dále „městský soud“) návrh na určení lhůty ve věci výše uvedené předložený žalobcem (dále též „navrhovatel“) dne 10. 2. 2014.

Navrhovatel konstatuje, že dne 8. 4. 2013 bylo u městského soudu zahájeno řízení, vedené pod sp. zn. 5A 56/2013, jehož meritem je posouzení, zda je politická strana povinným subjektem k poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Konstatuje, že žaloba není zjevně bezdůvodná a byla očividně podána ve veřejném zájmu, byť pekuniární a temporální náklady jdou výhradně na vrub žalobce. Uvedl, že strany nepožadují ústní jednání, k věci se již vyjádřily, ve věci však nebylo dosud rozhodnuto. Dále uvádí, že požádal dne 3. 2. 2014 soud o prioritní vyřízení věci, a to s ohledem na výrazný přesah kolektivního zájmu na rozhodnutí ve věci. K tomu městský soud sdělil přípisem ze dne 5. 2. 2014, že dle jeho názoru nemůže být závažným důvodem pro přednostní projednání žaloby ve smyslu ust. § 56 odst. 1 s. ř. s. pouhé tvrzení, že zde existuje kolektivní zájem na vyřízení věci, dále soud navrhovatele informoval o tom, že právě rozhoduje věci napadlé v roce 2010 a některé obsáhlé věci z roku 2009.

Navrhovatel má za to, že předmětná věc splňuje podmínky dle ust. § 56 s. ř. s., neboť jsou dány závažné důvody pro přednostní projednání, přitom soud musí k přednostnímu projednání přistoupit z úřední povinnosti; přednostní věc musí projednat do 9 měsíců ode dne nápadu, jinak, pokud by totiž nedošlo k rozhodnutí věci do ¾ roku, délka řízení by se již limitně blížila normální délce řízení v trvání cca jednoho roku a taková procesní úprava by postrádala smysl. S odkazem na stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia NS ČR ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010 navrhovatel konstatuje, že ve věci již nastaly průtahy.

Navrhovatel konstatuje, že si je vědom situace na administrativním úseku městského soudu a fakticky jiné stanovisko stran své žádosti o přednostní projednání věci nečekal, nicméně podotýká, že je věcí státu, jak organizuje soudní systém. S průtahy ve věci navrhovatele se proto nelze spokojit, byť nejsou dány osobou soudce, ale nedostatečným obsazením soudu, zázemím mu poskytnutým a obvykle složitým charakterem napadených věcí.

Navrhovatel spatřuje důvody pro přednostní vyřízení věci již v jejím meritě a přednáší pro to argumenty, poukazuje především na pozitivní ovlivnění života každého občana České republiky, jakož i všech žalobců, jejichž věci napadly v senátě před věcí navrhovatele; tvrdí, že přístup k informacím politických stran bude nutně tlačit na jejich obrodu či bude podporovat jejich již existující zdravé jádro. Navrhovatel konstatuje, že na rozhodnutí ve věci nemá žádný osobní přímý zisk, jde zde čistě o zájem veřejný, na což již poukazoval v žalobě; právě tyto skutečnosti jsou rozhodné pro přednostní vyřízení věci.

Navrhovatel požaduje, aby Nejvyšší správní soud určil městskému soudu lhůtu pro vydání rozhodnutí ve věci samé vedené pod sp. zn. 5A 56/2013 v trvání 3 měsíců.

K návrhu se vyjádřila předsedkyně rozhodujícího senátu s tím, že soud učinil veškeré potřebné procesní úkony k rozhodnutí (žalovaný se k věci vyjádřil, obě strany dostaly možnost vznést námitku podjatosti a vyjádřit se k tomu, zda souhlasí s rozhodováním bez nařízení jednání), soud však se řídí zákonným pravidlem, podle něhož mají být věci vyřizovány zásadně v pořadí v jakém soudu napadly, s výjimkou věcí, pro něž je v § 56 s. ř. s. stanoven přednostní režim; o takovou věc se v případě navrhovatele nejedná. V této souvislosti městský soud podotýká, že pokud argumentuje navrhovatel tím, že žalobu podal k ochraně kolektivního zájmu – což z ní činí věc přednostní ve smyslu ust. § 56 s. ř. s. části věty za středníkem, nelze s ním souhlasit. Právo na svobodný přístup k informacím má povahu práva politického, a jako takové souvisí se správou věcí veřejných; lze tedy připustit, že tu existuje veřejný zájem na tom, aby povinné subjekty poskytovaly tazatelům informace o své činnosti a o tom, jak vynakládají veřejné prostředky. Tento „veřejný“ aspekt však není specifický pro žalobcovu žádost o informaci, ale tvoří samostatnou podstatu práva na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. Přistoupil-li by soud na tvrzení žalobce, že žaloba byla podána ve veřejném zájmu, musel by za žaloby ve veřejném zájmu považovat i ostatní žaloby proti rozhodnutím vydaným podle zákona č. 106/1999 Sb. Ustanovení § 56 odst. 1 s. ř. s., část věty za středníkem však má na mysli okolnosti přísně individuální a nemíří na celé typové skupiny žalob. Paušálně upřednostňovat věci související se svobodným přístupem k informacím v situaci, kdy to zákonodárce výslovně nestanovil, by nebylo správné z hlediska (objektivního) požadavku rovnosti všech účastníků řízení, a především by nebylo (subjektivně) spravedlivé vůči dalším čekajícím účastníkům.

Městský soud podotýká, že žaloba byla podána v dubnu roku 2013, v současné době rozhoduje senát, jemuž byla věc přidělena, o posledních žalobách roku 2009 a o žalobách z I. pololetí roku 2010. Žalob, o nichž nebylo dosud rozhodnuto, je v senátě celkem 614, přičemž žalobě v této věci předchází 440 věcí starších; navíc soud rozhoduje běžně o žalobách, u nichž lhůtu pro rozhodnutí stanoví přímo zákon nebo které projednává přednostně dle § 56 s. ř. s.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Z předloženého spisu městského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že navrhovatel podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného dne 8. 4. 2013; dále byly ověřeny skutečnosti navrhovatelem i předsedkyní rozhodujícího senátu uváděné, které nejsou s obsahem spisu v rozporu.

Návrh není důvodný.

V řízení podle § 174a zákona o soudech a soudcích Nejvyšší správní soud rozhoduje o návrhu na určení lhůty. Znamená to, že zjistí-li neodůvodněné průtahy v řízení, usnesením určí lhůtu, ve které má soud úkon učinit, resp. ve které má rozhodnout.

Průtahy v řízení znamenají, že v soudním procesu dochází k neodůvodněně pomalému vyřizování věci napadlé příslušnému soudu či dokonce ke vzniku excesivního stavu, kdy dochází k nečinnosti soudu. Soud se tak při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, s ohledem na význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a na dosavadní postup soudu. Názory navrhovatele stran délky lhůt, v nichž by měl soud rozhodnout jsou zcela irelevantní, neboť zákon nestanoví obecnou lhůtu, v níž musí soud rozhodnout, krom případů *in concreto* (o takový případ se však u navrhovatele nejedná).

Jakkoli přetíženost soudů, resp. počty nevyřízených věcí, nikterak nemohou ospravedlnovat pomalé vyřizování věci a vznikající nedůvodné průtahy v řízení, je třeba brát v potaz, že podle § 56 s. ř. s. je soud povinen zásadně projednávat a rozhodovat věci v pořadí, v jakém mu došly; to neplatí pouze tehdy, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. Soud tak projednává a rozhoduje přednostně návrhy na osvobození od soudních poplatků a návrhy na ustanovení zástupce, projednává a rozhoduje přednostně též žaloby proti nečinnosti správního orgánu a žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, návrhy a žaloby ve věcech mezinárodní ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území, rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, rozhodnutí o ukončení zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám v souvislosti s trestním řízením, jakož i další věci, stanoví-li tak zvláštní zákon. V případě navrhovatele se však nejedná o věc, která podléhá režimu přednostního vyřizování podle § 56 s. ř. s., přitom důvody, pro které se navrhovatel domnívá, že by takový postup měl být dán, jsou zcela nepřípadné. Zákonodárce stanovil v režimu zákona č. 106/1999 Sb. určitým subjektům povinnost sdělovat informace nikoli proto, aby byly uspokojeny soukromé zájmy jednotlivců, ale právě proto, aby se dostávalo informací o fungování veřejných institucí celé široké veřejnosti. Aspekt veřejnosti, resp. jak navrhovatel uvádí, aspekt „kolektivního zájmu“ tvoří již samotnou podstatu práva na informace dle uvedeného zákona, nezakládá jej tedy samotná žaloba navrhovatele. Pokud by zákonodárce hodlal podřadit z hlediska „veřejnosti zájmu“ typově žaloby ve věcech poskytování informací přednostnímu režimu, nepochybně by tak výslovně učinil již ve výčtu případů v ust. § 56 s. ř. s. Ustanovení § 56 odst. 1 s. ř. s., část věty za středníkem, jehož se navrhovatel dovolává, má na mysli okolnosti přísně individuální; a nemíří na celé typové skupiny žalob.

U řízení, která mají být zakončena meritorním rozhodnutím a která nespádají pod přednostní věci vymezené v § 56 odst. 3 s. ř. s., je tedy prvořadé hledisko pořadí, v jakém věci k soudu došly, které odráží ústavní zásadu rovnosti, nikoli skutečnost, zda jde o věc složitou či méně složitou, či o věc, v níž strany vyjádřily souhlas s rozhodováním bez jednání, apod. Samotný předmět řízení Nejvyšší správní soud nadto ve vztahu k navrhovateli nevnímá jako pro něj zásadní a důležitý stran ochrany jeho veřejných subjektivních práv a možného dotčení na nich, resp. předmět řízení nedosahuje privilegované důležitosti. Z hlediska postupu dle ust. § 56 s. ř. s.

S přihlédnutím k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že vyhovění tomuto návrhu by ve svém důsledku znevýhodňovalo ty účastníky, jejichž žaloby napadly dříve než žaloba navrhovatele.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by městský soud byl ve věci navrhovatele nečinný, proto ze všech shora uvedených důvodů návrh podle § 174a odst. 7 zákona o soudech a soudcích zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto soud rozhodl tak, že navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. února 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu